

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

כת.

עין משפט גב מצוה

א א מ"י פ"ו מהל' יבוס
הלכה א סג עשין נא
נב קטע פ"ה א"ע קטנ
קטע פ"ה א"ע קטנ
ב ב מ"י שם טו"ש ע"ש
ספ"ג:
ג ג מ"י שם ה' ה'
טו"ש ע"ש ספ"ג א:

מוסף רש"י

כיון שעמדה עליו
שעה אחת באיסור.
פסק בית שמי' (לקטו
קט). המגדש את האשה
והחזירה מותרת ליבס
רבי אלעזר אוקר, הואיל
ועמדה עליו שעה אחת
באיסור גרמיה את (לקטו
קט). דאמר אפשר
לצמצם צנבורים (ל"ה)
קמל שלם ככרה וילת
שני זכרים וילאו את
לחשים כחלה, ר' יוסי
אומר שניהם לכהן וזכמים
אומרים אחד לו ואחד
לכהן דלי אפשר למצמם
ולתת שניהם כחלה, אלף
אחד יולא רשון ופוטרי
אלה הכהנים והשני חולין,
ומשום דלל ידע הי'
מייסו, הו' מרוויחו
ספק צבורים אחד לכהן
והשני ידע עד שיפסקא
וילכל נמומו לבעל הבית
(רע"ל י" ובכ"ו צ"ו שבוטחו
היתה אחת מוחן
אסורה על האחד
איסור ערה. כגון תמומו
ולש תמומו, אסור בה
ומותר באחותה. ללא
אחת זקוקה היל' דערה
ללא קמיה לית ליה יבומי
(רע"ל כ"ו). אחרת, על
ערוה שבהיא יבומתה.
כגון שגלו שמי אחיות
משום אחין, האמת אסורה
לית ערוה, כגון שהיא
למה או תמומו, או
חולצת או מתייבמת.
אחת הערוה, ללל פגע
באחות זקוקה משום
דערוה ללא זקוקה היא
(רע"ל כ. ובכ"ו לעיל כו).

תוס' הרמב"ם

מייבס הך דאניו חתן
מייבס, ורב פפא לא שני
ליה הכי דמשמע ליה
מוקדתי אסור בשתייהן (ג)
אסור שנה ומשום הכי
אוקדתי כגון שנפל הך
דאניה חמות בתייהן, מיהו
מ"מ אפלו נפל חמות
ברישא אסור בשתייהן
או משום גורה דלמא
נפל הך דאניה חמות
ברישא או משום דגורין
דלמא קרין ומייבס הך
חתן ברישא. וזו אורח
סברת הרב שכתב משנתו
כפשוטו דראתו (ד) עלה
לרב פפא דאמר ג' כגון
דנפל דאניה חמות ברישא.
דתינח לר"י אלא לרב
מתי' היכי מתיבא, איכא
מתי' דלא קשיא מתי'
לרב אלא וישא דקתיא ולא
מתייבמת ולא סיפא דקתיא
השני אסור בשתייהן דרב
לא קאמר אלא במתה.
אבל לר"י דאמר אסור
בשניה לא שני ליה כן
מתה ללא מתה, ואפ"ה
מותר בראשונה מפני
שהותרה בשעת נפילה
ומשום הכי אקשין ליה
מתני'. ולר"י מסבירא
דלא קשיא מתי' דרב
לטעמיה דאמר אין זיקה
כדקאמר לעיל ורב לית
הכי אין זיקה דרבנן הוא
דארויתיה מוקדתי כל

דבאלו יבמות ליכא שום חששא והא לא חיישין שאם נמיר כאן לייבס
הראשונה כשכבר חלץ לשניה אחי בעלמא למיעבד איפכא שאינה
חששא גדולה כ"כ שלא יטעו להמיר השניה שלא הותרה מתחלה
בשציל שנתיר הראשונה שהותרה אבל צאו לימלך צפנינו מתחלה יש
לגזור כיון שהיו ה' הלות עממן יכול
לכא לירי קלקול ומשני ולא מתייבמות
קתני דליכא דין יבוס כלל אפי' קדם
וחלץ כבר לשניה ופריך ולימא ליה
שמה ימות וכו' ועמיד המשנה כמ"ד
אין זיקה דלדידה ודאי אפילו קדם
וחלץ לשניה דליכא למיחש טפי צאלו
יבמות מ"מ אסור לייבס ראשונה
שאם נמיר כאן לייבס אחר חלינה
יצוא בעלמא לייבס ברישא ללא מסקי
אדעתייהו טעמא דלמא אדמייבס
חד מייט ערך שאין זה טעם ידוע
ועוד אר"י דיש לפרש צענין אחר
ולימא ליה דלמא קדים וחלץ לראשונה
ברישא ואפי' חלץ כבר מעצמו לשניה
אסרינן ראשונה ליבס דלמא אחי
למישרי בעלמא שניה נמי כשקדם
וחלץ לראשונה אבל במיתת שניה
לא שייך למיגזר כי האי גוונא ומשני
ולא מתייבמות קתני דליכא דין יבוס
כלל אפילו מתה שניה ופריך ולימא
ליה גזירה שמה ימות ולהכי אסרה
מתני' אפילו מתה שניה דאי שריא
ליבס צפני יבמים אחר מיתת שניה
יצא להמיר צלל מיתה אבל ר' יוחנן
לא איירי אלף ציבס אחד דציבס
אחד לא אחי להמיר צלל מיתה דלס
כן היה מצטל מיד מלכות יבמין אבל
צפני יבמין דלמא מוצטל מיד אלף
דגזירה שמה ימות אריך ויצוא לטעות
ולייבס וחזר בו ר"י מפירושו זה דציבס
א' נמי קתני צמתני ולא מתייבמות
דמשמע דליכא דין יבוס כלל ואפי'
מתה שניה דקתני לקמן ג' אחין צ'
מהן נשואין צ' אחיות ומתו הנשואין
את האחיות ור"י חלו חוללות ולא
מתייבמות: **וְרִימָא** א"ה ר"א
מ"ה. ויש דתני גבי שומרת יבס
שקידש אחיו את אחותה מתה יבמתו
מותר באשתו מתה אשתו אותה יבמה
חוללת ולא מתייבמת ובקונטרס פי'
דהיינו ר"א בפרק צ"ש (לקמן דף קט.
ושם) דמנן המגדש את אשתו והחזירה
מותרת לייבס ור' אלעזר אוקר: **א** סתם לין בר' יוסי הגלילי.
לר' יוחנן הוא דמסקינן הכי אבל רב חסדא מוקי מתייבמין לשבועת
העדות (שבוטח לב. ושם) דכפרו שניהם צבת אחת כר' יוסי הגלילי ור'
יוחנן מסקי התם אפי' תימא רבנן והיינו לטעמיה דהכא וצפ"ק דעירובין
(דף ה: ד"ה ושם) פירשתי דקיימא לן דבידי אדם אפשר לנצמס
וצדי שמים נמי משמע לרצח דלית ליה פרק צמרא דצבורות (ש'
דף) דאפשר לנצמס גבי ילאו שנים צעשירי וצפ"ק בהמה המקשה
(חולין ע. ושם) גבי צעיל אס הלכו בצברים אחר הרוב דמוקי ליה
שילא חזיו צבוב אבר ולי אמרת דא"ל לנצמס מאי קמיצעיאל ליה
דמנה נפשו צעין קצורה דשמה ילא רובו ואין להאריך כי שם
הארכתי: **הך דאין חמותו ברישא**. ור"מ מ"מ תקשה לרב דשרי
אפילו שניה וי"ל דרב אית ליה אין זיקה ולא מיתסקר אלף משום
ציטול מלכות יבמין וגורין דלמא מייבס אריך ברישא: **רבי אריעור**
אומר ב"ש אומרים יקיימו. ור"מ וכו' טעמא דצ"ש אמת לאשמועינן
דכתי פריך בפרק רבי אלעזר דמילה (שם דף קנה). וי"ל דלויטרין
הכא לאפוקי מצבייתא דאבא שאול דאמר קל היה להם ל"ה צדבר זה:
אל

חוללות לכהלה. משמע כלומר אין כאן תקנה אחרת: **ה"ג ולימא**
ליה גזירה דלמא קדים וחלץ לראשונה ברישא. אי אמרת להו
חלוזו לשניה יבמות ראשונה גזירה דלמא קדים חד וחלץ לראשונה
ואתי לייבומי אריך שניה דכברי מה איכפת צין וזו לכו אלב צדיעבד
שחלץ לשנייה תחלה שריא ליה לאריך
לייבומי קמייתא דמחן דחזו דחלץ
לשניה ברישא וחזר וייבס קמייתא
חסקי אדעתיה ולא אחי למחלץ
לקמייתא ולייבומי שניה: ומשני ולא
מתייבמות קתני. דאי מחן חלץ לשניה
אין כאן יבוס: **ולימא ליה גזירה שמה**
ימות ואסור לבעל מלכות יבמין. וה"פ
לימא ליה רבי יוחנן תנא דמתני'
טעמיה לכו משום זיקה קא אסר
לייבס צ' אחיות דס"ל אין זיקה דאי
טעמא משום זיקה מתייבס לשניה
ופקע זיקתה שרי לייבומי ראשונה
כדאמרי אלא אלף טעמא משום שמה
ימות כדאמר ציש פירקין (ש'
דלמא אדמייבס חד מייט אריך כו' ומשום
שקול רבנן דין יבוס מלכות לגמרי
ואפילו חלץ לחד מייסוה דלל צטלי
מו מלכות יבמין כי היכי דלל ירגילו
יבוס צמחיות ואתי לייבומי לכתחלה
קמי חלינה ואדמייבס חד מייט אריך
אלב לגבי מיתה דלעיל דליירי זה
ר' יוחנן ליכא למיגזר הכי: **ר' אלעזר**
היא. צפ" צ"ש (לקמן קט). ואלף דלמרי
כרבנן: **מדיספא**. דמתני' ר"א דקתני
ר"א אומר צ"ש אומרים יקיימו (כו')
דלל צ"ה אומרים יולאו: **ולימא ליה**. דלל
ידעני ליה פול ברישא דלימא ליה
חלץ לשניה: **א"ש**. דמשום דלל
ידעני הוא הא אי הוה דעני מתייבמת
ראשונה: **היינו דקתני**. כלומר הא
דקתני יולאו אמאי: **צלמא לראשון**
אמרי. ליה. אפי' דודאי צאיסורא
אמת לירך דל"ג ראשונה היא מחן
שריא ניהלך הלל אחות זקוקה היא
ומי מחלץ חלץ לאחותה לאפקועי
זיקה מינה אלף שני לימא ליה אחר
שייבס ראשון שניה אירע לחלקו
והוא וזו ראשונה יבמה שהותרה
ונאסרה וחזרה והותרה דהכי אמר
צפ" כיצד (לעיל דה). קדמו וכנסו אין
מוציאין מידם משום דליכא אלף ספק
פגע צמחיות זקוקה והא נמי לשני
ספק הוא: **היינו דקאמר ליה אחיות**
אינו יודע מי שאלו. ללל מצי לתרזי כשמעמיה כלל: **איסור ערוה**.
כגון חמותו או ערוה אחרת: **דנפלה חמותו ברישא**. (ו' או שאסרה
את האחרת נפלה חמותה. והאי דנקט חמותו חדל מעריות נקט
וניחא למינקטיה מילתא דשכיחא ושאר עריות טריחא מילתא
לאשכוחי: **אמאי**. שני אסור צמתייהן ליקו חתן של ראשונה ולייבס
לשניה דלמא חמותו ואינה אחות זקוקה ומיהו חמותו לגבי
אריך אח יבמה שהותרה צשעת נפילה כו': **כגון דנפלה הך**
דאינה חמותו ברישא. ואי צמייבס לה האריך ברישא פיישא שנייה
שנאסרה משעת נפילתה (ו' והוין הלך מו לא מהכי לה היתר: **קל**
היה לן ל"ה. כלומר צ"ה לקולא אמרי: **ר"ש נאמן**. אליב
דמחן: **אי**. אמת למימר צית שמאי אומרים יקיימו היינו ר"א:
ואי אצ"ה. קא מסהיד היינו אבא שאול והא ליכא למימר
דטעמא דנפשיה קאמר ללאו צר פלוגתייהו דבית שמאי וצית
הלל הוא: **היינו דא דא ימנא**. צפרק כיצד אחותה של ערוה
כשהיא יבמתה או חוללת כו' והיינו נמי אסור צה ומוותר צמחיות:
הסם. הוא דליכא אלף חד אחת לקמן וליכא למיגזר מידי אבל
הכא דליכא למיגזר דלמא אמת שני לייבומי (ש' כחיו וקא פגע
באחות זקוקה דקמי ידיה הו' רמינן מרוויחוהו אימא אפילו האי
דמולל מייבס האי (ש' כחיו איכא הכיכר דאחות זקוקה אסורה והאי דייבס האי משום טעמא דערוה לא רמיא קמיה ולא
אתי למישרי אחות זקוקה בעלמא: **אלה הסם**. דליכא אלף חד אח אימא לא לייבס דלמא אחי למישרי אחות זקוקה בעלמא:
איסור

ליה האי סברא וכו' ומשני ה"מ היכא דקאי באפה אסור אחות אשה אבל
וס"ל לרב דמתניתין ס"ל יש זיקה וה"ל כמ"ד דקאי באפה אסור אחות אשה

(א) (לעיל י"ט. וש"נ).
(ב) לקמן מ"ה. קט. א. ליה
יע"נ. (ד) לעיל י"ט. בטרות
ט. י"ח. (שבוטח לב).
(ג) לעיל כ"ו. (ו) (מסופת
פ"ה). (ז) שעת מז. קלה.
טובה ט"ו. צ"ק ג' ד"ג.
(ח) לעיל כ"ו. (ט) (לעיל כ"ו).
(י) (נדפדפי אחי). (יא) וין
שאסרה על האחד נפלה
לכ"ל רש"י. (ב) (רש"י).
(כ) ס"א צמחית. (ל) ס"א
כחמת. (מ) ל"ה היבמות.
(נ) (נ"ש טיבט וע"ע מ"מ)
שם פ: סוף ד"ה אפ"ה.
(ס) שייך לעיל צמחית כו'.

הגרות הב"ח

(א) גבי ר' אלעזר הוא
ל"ל וכן צלל הערות:
(ב) שם צלמלם דראשון
אמרינן ליה מצי שריא לן
אלף שני אמר:

תוספות ישנים

דנפלה הך דלמרי
חמותו ברישא. פ"ה
ללא דוקא פקע חמותו
ה"ה ערוה אחרת. אי
פי' ה"ר ריב"ן דנקט
חמותו משום דתמומו
הוא ערוה ראשונה
לגבי כלל דל"ה מייט
דמאסרה ליה חמות
לה כדקאמר לקמן (כח).
רב (יהודה)
מתמומו ואלין:

תוס' הרמב"ם

הדר אקשין לר"י מהא
דחנן היתה אחת מחן
אסורה עליו אסור ערוה
אסור בה ומותר באחותה
והשני [אסור] בשתייהן
ק"ד נדפול חמות ברישא
ואמאי ליקום חתן ולייבס
הך דאניה חמות ותהוי
חמות ליבס אריך כיבמה
שהותרה ונאסרה וחזרה
והותרה תחזור להחיות
הראשון אחר רב פפא כגון
שנפל הך דאניה חמות
תחילה כן היא הצעת
הגמרא. וה"ר אלפס כתב
משנתו כפשוטו. ר"י
דק"ל כותיה אמר וזו
אינה משנה וסיפא נמי
דקא' השני אסור ברישא
אוקדתי רב פפא אליב
דאיה רב ננפל הך דאניה
חמות תחילה והוא ד"ל לא
כתב דברי רב פפא והוא
דבר תימה נשוב ונאמר
כי דברי הרב ברורים
ונכונים וכולה מתני' הלה
היא והא דתנינן הלה
מתייבמת משום גורה
דלמא קדים וחלץ ברישא
הראשונה כדאמר בהאי
פירקא גבי (חוקת) (ו'
יבמין דגורין מיבס והדר
חלץ דלמא חלץ והדר
מייבס הכא נמי לא שני.
ואע"ב בדפרק כיצד אמר
קדשי א' משתי אחיות
ואינו יודע איהו חתן
קדש דוקא חלץ והדר
יבומי אבל יבומי הדר
מחלץ לא ולא גורין
דלמא עבדי הא אטו הא
שאני התם דספק הוא
דאיה אם קדמו וכנסו
אין מוציאין אותה היה
אבל הכא דודאי אחות
זקוקה הוא גורין הא
אטו הא ואע"ב דל"י
שנינו ולא מתייבמות קתני
למימר דליכא דין יבוס
כלל. מיהו ר"י מודה
אפילו נפלה חמות ברישא
ובדין הוא דליקום חתן ולייבס הא
דאניה חמות אלא גורין דלמא